

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Podstawy nauczania onkologii w Polsce – Andrzej Kułakowski	15
2. Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce – Jerzy E. Tyczyński .	17
Zmiany w umieralności	17
Zagrożenie nowotworami złośliwymi – struktura umieralności oraz główne umiejscowienia nowotworów	18
3. Środowiskowe przyczyny chorób nowotworowych i możliwości zapobiegania (profilaktyka pierwotna) – Jerzy E. Tyczyński	21
Tytoń	22
Dieta	22
Otyłość	23
Czynniki zawodowe	24
Aktywność fizyczna	24
Promieniowanie nadfioletowe	24
Czynniki zakaźne	25
Czynniki związane z rozrodczością	26
Uwarunkowania genetyczne	26
4. Genetyczne uwarunkowania chorób nowotworowych – Anna Niwińska	28
Udział genów w rozwoju nowotworu	28
Udział czynników środowiskowych (karcynogenów) w rozwoju nowotworów . .	29
Karcynogeneza (transformacja nowotworowa, nowotworzenie)	30
Predyspozycje genetyczne do rozwoju nowotworów	32
5. Masowe badania przesiewowe (skriningowe) – Anna Niwińska	35
Najczęściej przeprowadzane masowe testy przesiewowe	37
Rak szyjki macicy	37
Rak piersi	37
Rak jelita grubego	38
Rak gruczołu krokowego	39

6. Diagnostyka obrazowa w onkologii – Janina Dziukowa	40
Metody obrazowania w onkologii	42
Ultrasonografia (USG)	42
Badania rentgenowskie konwencjonalne	42
Tomografia komputerowa (KT, CT)	44
Badania kontrastowe przewodu pokarmowego	44
Mammografia rentgenowska	45
Ultrasonografia piersi (sonomammografia)	45
Magnetyczny rezonans (MR, MRI, TMR)	46
Angiografia	46
Scyntygrafia	46
Pozytronowa tomografia emisyjna (PET)	47
Badania endoskopowe	48
7. Diagnostyka laboratoryjna – Piotr Siedlecki	49
Badania hematologiczne	49
Badanie szpiku	50
Proteinogram	50
Enzymy	50
Markery nowotworowe	51
Testy komórkowe	51
8. Badania patomorfologiczne – Dorota Mazepa-Sikora	52
Badanie cytologiczne	52
Badanie histopatologiczne	53
Inne metody badań	54
9. Ocena stopnia zaawansowania choroby nowotworowej – Andrzej Kułakowski	55
10. Współczesne sposoby leczenia nowotworów – Andrzej Kułakowski, Andrzej Kawecki, Jerzy Piotrowski	58
Wprowadzenie – Andrzej Kułakowski	58
Leczenie chirurgiczne	59
Operacje rozpoznawcze	60
Operacje radykalne	60
Operacje przerzutów	61
Operacje cytoredukcyjne	61
Operacje odtwórcze	61
Operacje paliatywne	62
Techniki specjalne	62
Technika operacji onkologicznych	62
Radioterapia – Andrzej Kawecki	63
Teleradioterapia (napromienianie z pól zewnętrznych)	64
Brachyterapia (napromienianie śródtkankowe, kontaktowe lub dojamowe)	65
Zastosowanie kliniczne	66
Leczenie radykalne	66
Leczenie skojarzone	67
Leczenie paliatywne	69

Chemioterapia nowotworów – <i>Jerzy Piotrowski</i>	69
Cykl komórkowy	69
Chemioterapia uzupełniająca (adiuwantowa)	71
Podział leków cytostatycznych według budowy i mechanizmów działania	72
Objawy niepożądane po lekach cytostatycznych	73
Toksyczność narządowa	74
Hormonoterapia	75
Leczenie skojarzone – <i>Andrzej Kulakowski</i>	75
11. Rokowanie i czynniki prognostyczne w onkologii – <i>Andrzej Kulakowski</i>	80
12. Zachorowania na nowotwory w zależności od wieku – <i>Andrzej Kulakowski</i>	82

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

13. Nowotwory wieku dziecięcego – <i>Anna Skowrońska-Gardas</i>	89
Diagnostyka	90
Leczenie	90
Białaczki	91
Chłoniaki	92
Nieziarnicze chłoniaki złośliwe	92
Choroba Hodgkina (ziarnica złośliwa)	93
Nowotwory ośrodkowego układu nerwowego	94
Nerczak płodowy (<i>nephroblastoma</i> , guz Wilmsa)	95
Nerwiak zarodkowy współczulny (<i>neuroblastoma</i>)	96
Mięsaki tkanek miękkich	98
Nowotwory kości	100
Guzy zarodkowe	102
Pierwotne nowotwory wątroby	103
Siatkówcza (<i>retinoblastoma</i>)	104
Powikłania późne	104
Nowotwory wtórne	105
14. Rak piersi – <i>Jerzy Piotrowski</i>	106
Leczenie według stopnia zaawansowania	111
Postacie przedkliniczne raka piersi	111
Operacyjny rak piersi w stopniu I, II ewentualnie IIIA	112
Rak piersi zaawansowany miejscowo bez przerzutów odległych (IIIA, IIIB)	112
Postępowanie pooperacyjne	113
Postępowanie rutynowe	113
Rozsiany rak piersi	114
Szczególne postacie raka piersi	116
Rak zapalny	116
Rak piersi podczas ciąży i karmienia	116
Rak piersi u mężczyzn	117
Szczególne problemy leczenia	117
Rokowanie	117
Badania kontrolne	117

15. Nowotwory płuca – Elżbieta Chmielewska	119
Rak niedrobnokomórkowy płuca	123
Leczenie radykalne	123
Leczenie paliatywne	124
Rak drobnokomórkowy płuca	124
Obserwacja po leczeniu	125
16. Nowotwory głowy i szyi – Elżbieta Chmielewska	127
Określenie stopnia zaawansowania choroby	129
Warga i jama ustna	130
Gardło	130
Część ustna gardła	130
Część nosowa gardła	130
Część krtaniowa gardła	130
Krtień	131
Okolica nadgłośniowa	131
Głośnia	131
Okolica podgłośniowa	131
Objawy kliniczne	132
Leczenie	133
Obserwacja po leczeniu	134
17. Rak tarczycy – Elżbieta Stachlewska-Nasfeter	135
Rak brodawkowy	136
Rak pęcherzykowy	136
Rak rdzeniasty	137
Rak anaplastyczny	137
Objawy kliniczne	137
Diagnostyka	137
Leczenie	138
Obserwowanie chorych po zakończonym leczeniu	140
Rokowanie	140
18. Nowotwory przewodu pokarmowego – Paweł Piotrowski	141
Nowotwory złośliwe przełyku	141
Rak przełyku	141
Nowotwory złośliwe żołądka	143
Rak żołądka (<i>carcinoma ventriculi</i>)	143
Klasyfikacje	144
Rak okrężnicy i odbytnicy	147
Nowotwory złośliwe odbytu	150
Nowotwory złośliwe trzustki	153
Nowotwory złośliwe wątroby	155
Rak pęcherzyka żółciowego	157
Nowotwory złośliwe zewnątrzwątrobowych dróg żółciowych i brodawki większej dwunastnicy	159
19. Nowotwory układu moczowo-płciowego – Wojciech Rogowski	160
Rak nerki	160

Rak pęcherza moczowego	163
Rak gruczołu krokowego	167
Nowotwory jądra	172
Rak prącia	178
20. Nowotwory złośliwe narządu rodne – Barbara Kozakiewicz	182
Rak szyjki macicy	182
Metody oceny stopnia klinicznego zaawansowania	184
Leczenie raka szyjki macicy według stopni zaawansowania	185
Rak szyjki macicy współistniejący z ciążą	187
Rak błony śluzowej trzonu macicy (<i>carcinoma corporis uteri, carcinoma endometrii, adenocarcinoma corporis uteri</i>)	188
Leczenie	191
Nowotwory złośliwe jajnika	194
Nowotwory nabłonkowe	194
Nowotwory ze sznurów płciowych i zrębu jajnika	195
Nowotwory z komórek lipidowych	195
Nowotwory z pierwotnej komórki rozrodczej – guzy zarodkowe	195
Rak jajnika	196
Leczenie raków nabłonkowych jajnika	198
Leczenie nowotworów ze sznurów płciowych i zrębu jajnika	198
Leczenie nowotworów z pierwotnej komórki rozrodczej	199
Ciążowa choroba trofoblastyczna	199
Rak sromu	201
Rak pochwy	203
21. Nowotwory układu krwiotwórczego – Jerzy Piotrowski	205
Ziarnica złośliwa.	205
Chłoniaki nieziarnicze	208
Klasyfikacja	209
Szpiczak mnogi	211
Badania kontrolne w chłoniakach złośliwych	214
Białaczki (<i>Leucaemiae</i>)	214
Białaczki ostre (<i>leucaemiae acutae</i>)	214
Klasyfikacja białaczek	216
Ostre białaczki szpikowe	216
Ostre białaczki limfoblastyczne	218
Białaczki przewlekłe (<i>leucaemiae chronicae</i>)	219
Przewlekła białaczka szpikowa	219
Przewlekłe białaczki limfatyczne	221
Rzadsze postacie białaczek limfatycznych	223
22. Nowotwory ośrodkowego układu nerwowego – Anna Skowrońska-Gardas	224
23. Łagodne i złośliwe nowotwory skóry – Andrzej Kułakowski	227
Nowotwory łagodne pochodzenia nabłonkowego.	228
Nowotwory łagodne pochodzenia mezenchymalnego	229
Stany przedrakowe skóry	231

Nowotwory złośliwe skóry	232
Nowotwory skóry złośliwe pochodzenia mezenchymalnego	234
Przerzuty innych nowotworów do skóry	235
Ogólne zasady i wybór leczenia w nowotworach skóry	235
Czerniak	236
24. Mięsaki tkanek miękkich – <i>Andrzej Kułakowski</i>	241
Naturalny przebieg mięsaków tkanek miękkich.	243
25. Leczenie bólu w chorobach nowotworowych – <i>Tomasz Lewandowski</i>	245
Ból	246
Rodzaje bólu	247
Przyczyny bólu	247
Ocena bólu	248
Ocena skuteczności leczenia	248
Tolerancja bólu	249
Drabina analgetyczna WHO	250
Ból oporny na standardową farmakoterapię	253
26. Organizacja opieki onkologicznej w Polsce – <i>Andrzej Kułakowski</i>	255
Skorowidz	257